kambio

portabos independiente antijano

in dit decembernummer geen kerstverhalen, wel een gedicht en iets over moderne antilliaanse —wilde u ook een yuda beginnen?— charitas als een reaktionnaire beweging in een tijd dat kambio meer gelezen wordt dan reader's digest, terwijl de beurs een pilotenstaking pornografies doorslaat, en in Schijn Eerlijke Representaties schimmige onderhandelingen worden uitgevoerd, om niet te spreken van half vervlogen onderwerpen als a.n.v. en statuut, dan liever wat over ¾ mundo pober en ¼ mundo waarin pacifisme een laatste uitweg tracht te zoeken, ja lees en denk.

anja 2, número 7 december 1966

kambio

portabos independiente antijano

redakshon: h. arends, h. hollander, antijas; m. de castro, tilburg; e. n. kleinmoedig, a. moen, amsterdam; r. pieters, delft; c. romney, leiden; j. eustatia, f. oduber, nijmegen.

direkshon
na hulanda: e. n. kleinmoedig, weesperstraat 45 (kamer 05), amsterdam
na antijas: h. arends, sta. rosaweg 80, burundanga, curaçao.

kontenido:

kambio ta sali kada seis siman; supskrishon ta monta f. 5.— pa anja. eksemplarnan di kambio ta ser bendí pa f. 0.75 kada uno na boekhandel salas (corsow) i boekhandel de wit (aruba, boneiru i st. maarten).
pa tur otro informashon: tel. 23434-36091-35816.

numero di giro:
na hulanda: no 699830 na nomber di e. n. kleinmoedig
na corsow: no 238200 na nomber di kambio.

aan service klubs e.d.

Welvaartsverdeling door Charitas

Naar aanleiding van een gift van vijfhonderd gulden heeft het bestuur van de Arubaanse Charitatieve Raad de euvele moed gehad te spreken van 'een bewijs dat de welvaart verdeeld wordt over een grotere groep van ons dierbaar Aruba'. Wij vragen ons af: Bestaat het bestuur uit onverbeterlijke naivelingen of uit cyniese grappenmakers, of wellicht uit beide? Hoe het ook zij wij konstateren dat op de Antillen de laatste paar jaar in steeds toenemende mate charitas of liefdadigheid wordt bedreven. Naar wij mogen veronderstellen eveneens met het idee de welvaart er beter te verdelen.

Door de wijze waarop dit geschiedt en op grond van de ekonomiese positie van de grote gevers kunnen wij niet aan de indruk ontkomen dat hier met onbaatzuchtigheid een flinke dosis eigen- of groepsbelang vergezeld gaat. In het laatste geval wordt charitas in feite aangewend als middel tot een politiek doel. Dat doel bestaat uit het houden van de minderbedeelden ofwel armen binnen het gareel der bestaande gezagsverhoudingen door hen emotioneel te binden aan bedelingsorganisaties van de gezeten burgerij en aan ogenschijnlijk royale handelsfirma's.

Deze liefdadigheidspolitiek nu heeft als psychologies effekt dat zij de bij een werkloosheid van 25 a 39% aanwezige wil tot rebellie van de minderbedeelden tegen de sociaal onrechtvaardige welvaartsverdeling op onze eilanden ondermijnt. Solidariteit op basis van hun klassebepaalde materiële ellende en vernedering van hun persoon wordt tegengegaan door identifikatie van 'bedeelde' groepen onder hen met de grote gevers in de hand te werken. Het belangrijke materieel effekt is het komplement van het voornoemde, namelijk het behouden van de bestaande (zeer ongelijke, sterk ondemokratiese) inkomens- en vermogensverdeling, waarbij opvallend genoeg de kategorie van de 'grote gevers', de kapitaalbezittende klasse in het algemeen, tenzeerste wel-vaart.

Wij zijn dan ook mede om deze reden niet tot lofuitingen te bewegen wanneer bijvoorbeeld de op de Antillen gevestigde, vierde grootste juweliersfirma ter wereld gelden, die voor feestelijk vertoon bij opening of verfraaiing van panden besteed zouden worden, voor een goed doel bestemt plus nog vijftig brillen over een periode van twaalf maanden beschikbaar stelt voor minderbedeelden. Zo niet de voorzitster van de Arubaanse Charitatieve Raad. Tekenend voor de miskenning van de aktuele sociaal-ekonomiese problematiek op Aruba, en daardoor ook die op de andere eilanden, en voor de volstrekt verwerpelijke burgerlijke instelling van bedeling zijn de woorden die deze voorzitster sprak n.a.v. het bovenvermeld gebaar van de juweliersfirma. Zij prees de betreffende firma daar die 'iets wil doen voor hen die geen mooie dingen kunnen kopen, omdat zij nog niet eens een bordje eten per dag kunnen kopen' (2) Om dat 'lege bordje' te helpen vullen hebben o.a. een supermarket en een voedselpakketten ter waarde van club op het eiland elk honderd 2500 ant. gld. aan de Arubaanse Charitatieve Raad gegeven; een andere firma gaf duizend pond rijst...

Het behoeft geen betoog dat de liefdadigheidsakties op de Antillen niet meer dan slechts tijdelijke verlichting van de materiële nood van een beperkt aantal mensen teweeg kunnen brengen. Zij zijn dan ook in het licht van de behoeften evenzovele lapmiddelen.

Liefdadigheid zoals die op onze eilanden bedreven wordt leidt de aandacht af van **de oorzaken** van de minderbedeeldheid of armoede van velen en van de overbedeeldheid of rijkdom van weinigen. Wil men werkelijk aan de ontbering en vernedering waarin velen op de Antillen hun leven moeten slijten een einde maken, dan zullen de oorzaken ervan radikaal aangegrepen moeten worden. De politiek van de Landsregering en die van de Eilandsregeringen noch die van de Vakbeweging lijken daar op.

Een van die oorzaken is het antikwariese, uit 1943 daterend belastingstelsel, welke de gemeenschap verstoken doet blijven van finansiële middelen die haar rechtens toekomen, en wel door de relatief lage aanslagen op inko-

mens en vermogens van de handelaren en andere kapitaalkrachtige groepen.

Dat het om forse bedragen gaat is af te leiden uit de zeer grote winsten en enorme vermogens die er vergaard worden. Zo wordt het vermogen van de grootste en nog wel autochtone kapitalist door de Overheid op niet minder dan honderdtwintig miljoen dollar geschat... Het kan ook voorkomen dat eerderaangehaalde juweliersfirma tijdens het drukke toeristenseizoen binnen een week een bruto-winst van driehonderdvijftigduizend antilliaanse guldens maakt... Mindere kapitalistiese goden dan deze twee behouden ook zeer aanzienlijke sommen, waarvan de gemeenschap via belastingen nog geen derde deel ontvangt. Hun aller vermogens blijven door het belastingstelsel volledig onaangetast...

De werkgelegenheid nodig voor een duurzame verheffing van velen die nu nog in armoedige omstandigheden verkeren kan en behoort echter, middels een sterk progressieve inkomstenbelasting en een gelijkelijk nivellerende vermogensbelasting, uit de overbedeeldheid van de op de Antillen gevestigde miljonairs, handels-, bank-, en verzekeringsfirmas bekostigd te worden.

Zogeheten minderbedeelden vragen niet om liefdadigheid maar om recht op arbeid, een toereikend zelfverdiend inkomen in plaats van voedselpakketten en rijst.

De Arubaanse Charitatieve Raad en andere liefdadigheid bedrijvende kapitalistiese mantelorganisaties zoals Lions, Rotary, Jaycees, Kiwanis, Toastmasters e.a. kopen 'sosiale rust' waar sosiale rechtvaardigheid kollektieve politieke aktie vereist. Zij plegen evenzovele aanslagen op het rechts- en het politieke bewustzijn van de burger op de Antillen als de keren dat zij liefdadigheid prediken of organiseren.

Charitas kan bar goedkoop zijn, letterlijk en figuurlijk.

◆

Op 22 november j.l. overleed op Curacao

doktoor moises frumencio da costa gomez.

Werknemers en werkgevers

Scheve methoden en posities aan de onderhandeltafel

Op het verzoek van de regering van de Nederlandse Antillen aan de Sociaal Economische Raad van dit land om advies inzake haar voornemen om een algemene wettelijke regeling voor een vijfdaagse werkweek in te voeren, heeft de raad de regering bericht dat de grote meerderheid van haar leden afwijzend staat tegenover dit voornemen. Aldus meldde de Antilliaanse Nieuwsbrief kortgeleden (1). Als motief voor dit advies wordt gegeven dat een vijfdaagse werkweek voor vele andere maatschappijen dan de Shell Curacao N.V. en vooral voor de 'vaak heel kleine bedrijven' en 'partikuliere werkgevers' een kostenverhogende werking zal hebben, hetgeen het voor hen onmogelijk maakt de vijfdaagse werkweek voor hun werknemers te aanvaarden. De A.N. zegt verder: "De vijfdaagse werkweek is een normaal verschijnsel dat reeds lang in vele demokratische landen is ingevoerd, juist daarom dient ook op de Antillen ernaar gestreefd te worden dat de vijfdaagse werkweek het recht wordt van eenieder die in loondienst is. Momenteel echter dient men gezien de ekonomiese depressie die nog steeds heerst en die men met alle mogelijke middelen wil overwinnen toch in die gevallen waar dit recht nog niet gerealiseerd kan worden, met de omstandigheden rekening te houden, op de eerste plaats in het belang van de werknemer zelf"

Onomwonden en ontdaan van de obligate passage over het recht en het belang van de werknemer beweert 'de grote meerderheid' van de S.E.R., de redaktie van de Antilliaanse Nieuwsbrief en uiteindelijk ook de regering der Nederlandse Antillen in feite het volgende: De algemene invoering van een vijfdaagse werkweek zal ten gevolge hebben dat de kosten van vele ondernemers dusdanig zullen stijgen dat hun konkurrentiepositie ernstig zal worden verzwakt, waardoor hun inkomsten en hun winsten sterk zullen dalen, hetgeen ontslagen onvermijdelijk en noodzakelijk zal maken opdat de onderneming weer rendabel gemaakt kan worden.

Dit is duidelijk een werkgeversargumentatie.

De uitslag van de stemming in de S.E.R. over een algemene invoering van de vijfdaagse werkweek laat daarover geen twijfel bestaan. De door de Ant. Nieuwsbrief niet nader gepreciseerde 'grote meerderheid' die tegen een algemene invoering gekant is, bestaat namelijk uit de vertegenwoordigers van het kapitaal en ook die van de Overheid.

Van de zijde van de ondernemers-kapitalisten is dit niet verwonderlijk. Een algemene invoering van een vijfdaagse werkweek houdt immers een, weliswaar verkapte, loonsverhoging in voor een groot aantal werknemers, onder wie het veelal schandalig laag betaalde winkelpersoneel en het vaak eveneens onderbetaalde kantoorpersoneel in dienst van zogeheten werkgevers.

Laatste benaming is een typies produkt van psychologie in dienst van het kapitalisme. Zij is niet alleen onjuist maar ook misleidend. Werkgevers of erger nog 'doñonan di trabow' geven noch bezitten werk, maar verkopen als het ware werkgelegenheid en kopen arbeidskracht en kennis van anderen tegen een prijs die loon of salaris heet. Dat loon wordt niet gegeven maar bedongen door de verhouding tussen vraag en aanbod, én door de krachtsverhouding tussen vakbonden en kapitalisten alsmede door de houding van de overheid dienaangaande.

De 'werkgever' is voor het realiseren van zijn produktie evenzeer van de arbeiders afhankelijk als de laatsten van hem voor hun inkomen.

Men kan zich terecht afvragen of de afwijzing van een algemene invoering van een vijfdaagse werkweek zozeer is geschied om die 'vaak heel kleine bedrijven' te sparen dan wel om de weliswaar in tweede instantie genoemde maar voor de regerende politieke groep veel belangrijke 'partikuliere werkgevers' grote winsten te garanderen.

Op grond van de volgende faktoren moeten wij de voorgespiegelde redelijkheid van de afwijzing ten zeerste betwijfelen.

In de eerste plaats doet zich het feit voor dat de gegevens aan de hand waarvan de afwijzing wordt gerechtvaardigd geleverd worden door de partij die bij een algemene invoering van de vijfdaagse werkweek de kosten van deze werktijdverkorting zal moeten betalen.

Afgezien van de hieruit resulterende twijfelachtige betrouwbaarheid van deze gegevens, vragen wij ons af of die gegevens technies bezien de werkelijke finansieel-ekonomiese positie van de onderneming überhaupt kunnen weergeven zodat zij een beslissing als de afwijzing kunnen billijken. Het lijkt er niet op.

Wij willen in dit verband herinneren aan de uitspraak van de voorzitter van de overheidsinstantie in Nederland die op basis van produktiviteitsberekeningen lonen en andere arbeidsvoorwaarden in kollektieve arbeidsovereenkomsten, c.a.o.'s, vastlegde. Tevens verwijzen wij naar de kritiese woorden hieromtrent van de socioloog en pater jezuiet Hoefnagels. De eerste verklaarde eind-1963 boudweg dat er in 1959 en de daaropvolgende jaren op het terrein van de lonen 'een doorlopend schimmenspel is gevoerd'.

Hij zei onder meer: 'Gegevens over de produktiviteitsontwikkeling waren er niet of onvoldoende. Ik hulde mij in valse cijfers, terwijl ik wist dat zij vals waren, alleen maar om met die wetenschappelijke schijn cao's te toetsen en desgewenst af te keuren, daarbij gaande tot in tienden van percenten'. Kommentaar is hier overbodig dunkt ons. Een jaar tevoren, (eind-1962), had voornoemde socioloog reeds gekonstateerd dat 'het binden van lonen aan produktiviteit en berekening van de ruimte voor

loonsverhoging willekeurig zijn omdat de produktiviteitsberekeningen nergens op lijken'. Men moet hierbij bedenken dat de Overheid op onze eilanden de juistheid van de door de ondernemers te verstrekken gegevens niet of nauwelijks kan verifieren, —zo zij dat dan werkelijk zou willen—, omdat haar accountants meer dan tien jaar achter zijn met de kontrole van de boeken der betreffende ondernemingen. De ondernemers en vooral de banken zijn nota bene niet wettelijk verplicht opening van zaken te geven.

Ondanks bovenvermelde situatie hebben de leiders van de vakbeweging op de Antillen gemeend aan de S.E.R. hun medewerking te moeten verlenen.

Ons tweede punt van kritiek geldt de 'kostenverhogende werking' van een algemene invoering van een vijfdaagse werkweek. Zal die werktijdverkorting wel zo groot zijn dat de konkurrentie-positie van de betreffende ondernemingen dusdanig zal verzwakken dat daarmee een afwijzing van een algemene invoering sociaal gerechtvaardigd kan worden? Ook dat lijkt onwaarschijnlijk en wel vanwege het feit dat de ondernemingen op onze eilanden merendeel handels- en dienstverlenende ondernemingen zijn, die weinig of niet met dure kapitaalsgoederen werken. In ondernemingen die dergelijke goederen produseren zou de kostenstijgende werking van een werktijdverkorting inderdaad van grote invloed op de rendabiliteit van de onderneming kunnen zijn. In het geval van handelsondernemingen is dit onwaarwaarschijnlijk. Ontslagen zijn er dan ook niet zo logies en noodzakelijk om de konkurrentie-positie te handhaven, zoals Kapitaal en Overheid in de S.E.R. suggereren.

De konkurrentie-positie van een onderneming wordt overigens niet bepaald door de kostprijs van haar goederen en diensten alleen, maar — zeker in een ekonomie met zovele monopolistiese handelsondernemingen als die op de Antillen — óók door de verkoopsprijs van die goederen en diensten.

Het is ons allen nu welbekend dat de 'partikuliere werkgevers' ofwel de kapitaalkrachtiger ondernemers op onze eilanden zeer grote winsten maken. Deze winsten worden verkregen door een systeem van hoge verkoopsprijzen en lage lonen. Winstmarges van 100 a 300 en meer procenten op de inkoopsprijs van goederen (levensmiddelen, meubilair, b.v.) en lonen van 80 a 120 gulden per maand voor een volle dagtaak, zonder de in 'vele demokratiese landen' gebruikelijke sosiale voorzieningen, zijn er geen uitzondering. De lonen in de winkelsektor vooral waren dermate laag dat de overheid, voor personeel van 21 jaar en ouder, een wettelijk minimum moest vaststellen van... honderd gulden per maand. Deze maatregel werd geen twee jaar geleden genomen, hetgeen illustratief mag heten voor de ernst waarmee die overheid de belangen van de loontrekkers behartigt. Ten overvloede willen wij erop wijzen dat de lonen de hoogte van de prijzen niet hebben bepaald. Naar het zeggen van de minister van ekonomiese zaken in februari 1965 was het bruto-uurloon op de Antillen sinds 1959 vrijwel niet gestegen. Ondanks de grove uitbuiting sprak hij van een "zeer gunstige ontwikkeling van de loonkosten' (2) wat bepaald geen werk-

nemersstandpunt genoemd kan worden. De kosten van levensonderhoud daarentegen waren a.g.v. verhoogde prijzen in die periode sterker gestegen. Deze tendens heeft zich tot op heden voortgezet, mede door de inflatie-vergrotende kredietpolitiek van banken. De memorie van toelichting op de begroting voor het dienstjaar 1967 van Curacao spreekt van 'steeds stijgende kosten van levensonderhoud' (3).

Nog een argument tegen de zogenaamde redelijkheid van de afwijzing levert de situatie waarbij de heren handelaren en bankiers reeds meer dan tien jaar rente trekken van belastinggelden die zij wegens het eerdervermelde achterlopen van de overheidsaccountantskontrole nog niet in de gemeenschapskas hebben gestort. (wanneer zal dit alsnog gebeuren?) Bij dit alles komt nog dat de inkomstenbelasting voor deze kategorie vergeleken met die voor hun klassegenoten in 'vele demokratiese landen' opvallend laag is en zelfs áfnemend naarmate het inkomen (boven de twintigduizend gulden per jaar) tóeneemt. Alsof deze bevoordeling van de bezittende klasse niet schandalig genoeg is, wordt er door de overheid in het geheel geen belasting op de vermogens geheven zomin als er rechten op erving van kapitaal moeten worden betaald. Door de uitvoer van gemaakte winsten niet tegen te gaan laat de regerende groep de ondernemers-kapitalisten ook nog 50 á 80 miljoen antilliaanse guldens per jaar aan de noodlijdende ekonomie van onze samenlevingen onttrekken.

De grote meerderheid van de S.E.R., de redaktie van de Ant. Nieuwsbrief en de regerende politici vergelijken de staatsordening op de Antillen graag met die van 'demokratiese landen'. Moeten wij uit de aanhoudende afwezigheid van een op de strukturele behoeften van onze samenlevingen afgestemd belastingstelsel konkluderen dat die ordening niet demokraties is?!

Tegen bovenomschreven achtergrond bezien verschilt de afwijzing van een algemene invoering van een vijfdaagse werkweek weinig van loondiefstal. Met deze afwijzing ondersteunt de grote meerderheid van de S.E.R., van wie met name de Overheid, een systeem waarbij de lonen van velen als bron dienen ter finansiering van de ondernemingen van weinigen, en als middel ter bestrijding van de geldontwaarding die teweeg wordt gebracht door diezelfde kleine groep. Dit is ten ene male onrechtvaardig en immoreel.

Wij zijn van mening dat ekonomies herstel en sosiale vooruitgang op de Antillen niet ten koste mogen gaan van het reele loon en de werknemers. Om dit tegen te gaan zullen de regerende politici gedwongen moeten worden hun voor de meerderheid der bevolking nadelige politiek ten aanzien van lonen, prijzen, inkomens, vermogens en kapitaal-uitvoer te wijzigen en zullen tegen de onwil der ondernemers om met minder grote winsten genoegen te nemen de werknemers gemobiliseerd moeten worden door hen bewust te maken van hun recht en hun kollektieve macht. De regerende politieke groep en lokale kapitalisten streven in feite ernaar de ekonomiese depressie voor de ondernemingen en zo mogelijk de werkloosheid op te heffen zonder strukturele verandering in de bestaande inkomens- en vermogensverdeling door te voeren. Naarmate echter de werkloosheid voortduurt en toeneemt en de gevolgen ervan zich in breder lagen doen voelen, terwijl tezelfdertijd de relatieve achteruitgang in de bedrijfsresultaten tot staan komt en zich omzet in een verbetering, zal een groeiend aantal mensen bewust worden van de volslagen ontoereikendheid en onrechtvaardigheid van de liberaal-kapitalistiese ontwikkelingspolitiek van de regerende politici.

In het belang van alle werknemers en hun gezinnen dienen vakbondsleiders en progressieve politici dit proces te versnellen en het ideologies te funderen, opdat het opkomend verzet en de strijd van grote groepen tegen de grote klasseverschillen in inkomen, welvaart en levenskansen de noodzakelijke strukturele veranderingen in de inkomens- en vermogensverdeling, en daarmee ook in de verdeling van de politieke macht op onze eilanden, teweeg kan brengen. Alleen dan zullen duurzame oplossingen voor onze maatschappij-problemen gevonden kunnen worden.

Van de S.E.R. op de Antillen valt geen advies te verwachten die de nodige nivellering van die verschillen beoogt, hetgeen met de afwijzing van een algemene invoering van een vijfdaagse werkweek door 'de grote meerderheid' van haar leden afdoende is aangetoond.

(1) Ant. Nieuwsbrief, 5 okt. 1966
(2) idem 19 febr. 1965
(3) idem 12 okt. 1966

cana conta

hesú
cu mi ta desprecia
esun nan cu ta cana conta

cu bida ta un encargo di dios
cu amor ta solamente un wega
cu hende ta un angel despreciá
i despues despues cu nos a muri
yen di firmeza nos lo contempla pa eternidad
cara di dios i felicidad lo ta un globo di oro den nos man

esun nan cu ta cana conta

cu bida ta complicá na un manera complicá
cu amor ta un solucion miserabel di mundo

hesú
cu mi ta desprecia
esun nan cu ta cana conta
te cu nan lip ta lébe lébe di bitchi
te cu nan garganta ta hoga den lodo

esun nan cu ta cana conta
cu nos destino ta den shélo
pero kiko nan sa di esey
mes hopi cu mi sa di tera

federico oduber

READER'S DIGEST

in-, voor-, en oplichten

Het tweemaandelijks tijdschrift FACT, dat sinds drie jaar in de Verenigde Staten verschijnt, heeft haar maart-april nummer van dit jaar grotendeels gewijd aan een razend interessante studie over Reader's Digest. Geheel in de lijn van de ondertitel van FACT: an antidote to the timidity and corruption of the american press, snijden de auters diep in de metoden en blauwdrukken die door de samenstellers van Reader's Digest worden toegepast bij het tot stand komen van de inhoud van dit blad met de grootste oplaag ter wereld (26 miljoen). En omdat Reader's Digest op de Antillen toch nog door een kleine 700 lezers geconsumeerd wordt, is het misschien nuttig om enkele bikkelharde facts uit dit artikel te lichten. Een verstoring in de Digest digestie van deze 700 lezers zal overigens geen kwaad kunnen.

Welnu, Reader's Digest bevat niet de beste, -noch "Het Beste"-, artikelen die elders verschenen zijn, want reeds in 1935 werden de artikelen door leden van de redaktiestaf zelf geschreven, in andere persorganen gepubliceerd, om de volgende maand in verkorte vorm "overgenomen" te worden in de Digest. De inhoud bestaat thans dan ook voor 70% uit eigen produkten, ofschoon de Digest het lef heeft om zich aan te kondigen als "Your Digest gift brings the cream from over 500 publications". FACT concludeert dan terecht: "Nothing shames the Digest".

Een van de meest opmerkelijke systemen die de Digest erop na houdt, is wel het van tevoren aanbieden van teksten aan de adverteerders om er zeker van te zijn dat de belangen van de adverteerders niet geschaad zullen worden. Whenever an advertiser itches, the Digest scratches! Door de afwezigheid van een scherpe scheiding tussen advertentie- en redaktiestaf is het natuurlijk ook zover gekomen dat de artikelen geschreven worden met de vooropgezette bedoeling om adverteerders te trekken. Voorbeeld: in januari 1965 een artikel "Bad news for Brother Rat",, waarin de fantastiese werking van een nieuw rattengif (Raticate) wordt beschreven; prompt in het februari-nummeen 2 pagina advertentie van Raticate. Ander voorbeeld: men is er langzamerhand overeens dat de Amerikaanse auto's onveilig gebouwd worden, maar de Digest springt in de bres met artikelen als "How good are american cars?" met als ondertitel "... they 're among the best buys in the world today"; "What are the real causes of auto crashes?" en het artikel antwoordt: gebrekkige onderhoud, slechte bestuurders, ontbreken van veiligheidsriemen, slechte wegen, maar niets over de konstruktie van de wagens zelf; intussen worden 22 pagina's ($55.675 per pagina) met auto advertenties gevuld.

Geen Reader, maar Advertiser's Digest zouden wij hierna willen zeggen. FACT ziet dan als enigste bijdrage aan de journalistiek, het verschijnsel dat de Digest geproduceerd heeft: een artikel-advertentie of te wel een articlad!

Over de politieke tendenzen van de Digest heeft FACT veel gegevens verzameld. De fascistiese sympathieën blijken bijzonder duidelijk uit het feit dat Goebbels alleen in een artikel van de Digest steun kon vinden tijdens de oorlog en over de Digest sprekende kon zeggen: "De enigste stem in de wildernis".

Communistofobie is uiteraard een ziekte waaraan Reader's Digest niet kon ontkomen, maar hierop bestaat in de amerikaanse pers nu eenmaal niet het alleenrecht.

Haar houding ten opzichte van de rassenstrijd is belangrijker: tegen tien artikelen tegen "civil liberties", presenteren de redakteurs slechts één vóór de strijd voor rassengelijkstelling. En over het algemeen worden de artikelen over negers volgens de volgende formule geconcipieerd:

1 Het is allemaal niet zo slecht als men wel denkt. (Waar hebben de negers het beter dan in de V.S.?)

2) De negers moeten de blanken niet meer lastig vallen en minder in opstand komen. (Wanneer zal de neger zichzelf nu eens gaan aanpakken?)

3) Laten wij de zaak van de integratie niet te ver voeren. (Onderzoeken over de raciale samenstelling van werknemers bij verschillende industrieën is een overtrokken aangelegenheid)

4) Is het geen schande dat de negers op het gebied van de moraal lager staan als wij? (Blanken storen zich aan de oppervlakkige houding van negers t.a.v. sex en hun gezinsverantwoordelijkheden)

Zevenhonderd Antillianen krijgen dit smerig blad onder ogen. Zevenhonderd teveel, ofschoon men niet mag verwachten dat iedereen krities kan lezen. Wel mag men eisen dat de techniese school op Curacao, waar het lezen van Reader's Digest voorgeschreven wordt dit voorschrift onmiddellijk intrekt. FACT eindigt de analyse over de Digest met: "You can fool 80.000.000 people all of the time", maar laten wij hier op de Antillen er niet aan meewerken.

◆

PACIFISME

een utopie?

De meest omstreden doelstelling van het pacifisme is wel de "eenzijdige ontwapening". Hierom wordt een pacifist vaak misprijzend een utopist genoemd. Op het eerste gezicht lijkt het ook moeilijk aanvaardbaar. Het impliceert, dat men bereid is, zich over te geven aan de genade van een potentiële agressor.

Eenieder verfoeit de bewapening, zegt de realist. Maar de mens is nu eenmaal geen heilige. Er zullen tot in lengte van dagen konflikten blijven voorkomen, en dus zal men zich moeten blijven verdedigen.

Natuurlijk, zo gaat de redenering voort, heeft eenieder oog voor het gevaar, dat een verdediging, door het bezit van kernwapens, met zich meebrengt. Onder deskundigen is het zelfs communis opinio dat gebruik van deze wapens niet meer mogelijk is. (b.v. de mening van de Engelse permanente afgevaardigde bij de NAVO-raad Sir E. Shuckburgh in het NAVO-maandblad van juli/aug.). Maar wat wilt U, zal de realist vragen? De mens is in staat deze wapens te maken en dit feit kan nooit meer ongedaan gemaakt worden. De mens heeft nu eenmaal de macht zichzelf te vernietigen; dit is een realiteit en nu is het zaak de macht over de macht te houden.

Probeer het konflikt te voorkomen, door deze wapens verspreid op te slaan. Neem ten aanzien van deze voorraad alle mogelijke veiligheidsmaatregelen. En boezem met een mogelijk gebruik een eventuele tegenstander schrik in. Als deze dat eveneens doet kan er zelfs een machtsevenwicht ontstaan, dat beide partijen ervan weerhoudt een aanval te wagen. En zo kan men met bewapening de vrede dienen. Nog immer gaat op: "Si vis pacem, para bellum".

De redenering gaat dan nog vérder. Ondertussen moet met alle middelen gestreefd worden naar de vestiging van een wereldrechtsorde. Naarmate deze concreter gestalte krijgt, zal een ontwapening meer reële kansen krijgen. Ten aanzien van de vestiging van die rechtsorde behoeft men niet eens zo pessimistisch te zijn. Er bestaan duidelijke aanzetten tot een groei in die richting. Deze zijn aan te wijzen in de Ver. Naties, Unesco, IMF, FAO e.a. Zelfs opereert hier en daar reeds een, zij het bescheiden, wereldpolitiemacht (Kongo, Cyprus enz).

Eenzijdige ontwapening daarentegen is gevaarlijk, provoceert een eventuele agressor de aanval te wagen en dient daarmee bepaald niet de vrede. Om het maar eens concreet voor te stellen: indien b.v. West Europa zich algemeen zou ontwapenen, wordt de kans zeer groot dat de Russen of Chinezen er binnenkomen. En dan is men de vrijheid kwijt, verliest Europa de welvaart, eer en prestige, een samenleving en een godsdienstbeleving, waarmee men gelukkig is, en vele andere zaken.

Luidt zo niet ongeveer de heersende opvatting?

En toch zal de pacifist zeggen, houd ik staande, dat men zo snel mogelijk moet komen tot een ontwapening, desnoods eenzijdig, ook al houdt dit b.v. in dat de Chinezen kort daarop Europa zullen overspoelen, — de halsstarrigheid! Edoch; is de pacifist nu werkelijk zo'n weke utopist? Hijzelf meent vrij redelijk te denken. Maar hoe kan hij dan zo diepgaand van mening verschillen met de realist?

Wel: is eenieder, die zegt, een kernoorlog absurd te vinden, doordrongen van wat hij zegt? Het houdt in dat deze nooit maar dan ook nooit, mag plaatsvinden. Ter adstruktie van deze absurditeit enige citaten van prof. Boyd, phatoloog-anatoom van de universiteit van Toronto, die waarnemingen heeft gedaan in Hiroshima en Nagasaki:

"Enige uren na de explosie gaan de overlevenden zich plotseling erg moe voelen, ze hebben geen eetlust meer, ze worden misselijk en gaan braken. Hierbij voegen zich in verloop van drie weken hoge koorts en een beklemmende benauwdheid. Daarnaast komen meer fatale verschijnselen voor: etterige zweren in de mond, die de opname van voedsel, zo dat nog te krijgen is, onmogelijk maken".

....zweren, aan de darmen, die gepaard gaan met een etterige stinkende diarrhae. Bloedingen uit deze zweren zullen in een groot aantal gevallen fataal verlopen".

....treden ernstige afwijkingen op aan de bloedvormende organen, met als gevolg niet te behandelen bloedarmoede, bloedende darmzweren en dodelijke hersenbloedingen".

"Na verlies van huis en haard, van een deel van hun kinderen, van echtgenote of verloofde rest hun (d.w.z. de overlevenden) de taak een nieuwe wereld op te bouwen. Een groot aantal zal die taak niet kunnen volbrengen, omdat ze ten prooi vallen aan zogeheten late verschijnselen. Hieronder wordt verstaan: de gevolgen van de atoombom, die pas na vijf of tien jaar optreden, zoals dat zelfs nog steeds gebeurt in Japan.

Deze gevolgen manifesteren zich als een cataract van de ooglens, die vaak tot blindheid leidt en verder vooral als kanker, met name vaak van de huid, de botten, en alweer de bloedvormende organen". Tot zover Boyd.

En dit zijn dan de "gelukkigen" die overblijven. Over het aantal dodelijke slachtoffers van de eerste a-bom verschaft Gunther Anders de volgende gegevens:

De bom werd afgeworpen op een hoogte van zes en zestig meter boven het ziekenhuis. De hitte-ontwikkeling was 50 miljoen graden. De stad telde 400.000 inwoners, waarvan er 282.000 stierven, te weten 50% op de dag zelf, 35% de volgende drie maanden en 15% van ongeveer november 1945 tot 1950.

Om nu een vergelijking te maken met een huidig kernwapen het volgende: een lichte h-bom kan

b.v. een kracht hebben van 10 megaton (is 10.000 kiloton). De a-bom op Hiroshima had een kracht van 20 kiloton (is 20.000 kilo TNT).

Kijk zal de pacifist zeggen, als men spreekt van absurditeit moet men wel aan het bovenstaande denken, en dan niet meer beperkt tot een of twee plaatsen, maar de meeste belangrijke plaatsen op onze aardbol.

Wat betekent, afgewogen tegen dit inferno, nog de komst der Chinezen, de wens te leven naar een cultuurpatroon dat bovendien tijdgebonden is, een welvarende samenleving, vrijheid enz.?

O zeker, als de Chinezen of Russen West Europa of de hele wereld zouden gaan beheersen, zou dit waarschijnlijk geen prettige tijd betekenen. Daarvoor heeft de pacifist ook weer oog. Maar over het algemeen maakt men zich bij de voorstelling hiervan schuldig aan diabolisering. Veel zou afhangen van de wijze waarop zij hier komen. Is het een woedend leger, waarmee wij strijd leveren, en waarvan soldaten familieleden hebben verloren door aanvallen met b.v. kernwapens dan zal men niet veel genade kunnen verwachten. Dat geldt voor ieder vechtend leger. Het Duitse leger heeft een spoor getrokken door Rusland, het Russische door Duitsland, het Franse door Algerije en het Nederlandse door Indonesië.

Verschijnen de Chinezen echter in een neutraal Europa dat zich niet verdedigt, dan zal de binnenkomst geheel anders verlopen, tenzij de Chinees een ruw en botter schepsel is dan de Westeuropeanen of Amerikanen, maar dat, zal de pacifist zeggen, weiger ik te geloven.

Wij zullen ons inderdaad moeten neerleggen bij wat zij ons voorschrijven, hetgeen we kunnen aanduiden met vrijheidsberoving. Misschien zullen we nog last hebben van gerechtvaardigde grieven, die de Chinees o.a. tegen de Westeuropeaan koestert op grond van het verleden (Opiumoorlog!). Misschien zullen er mensen omgebracht worden, maar in een genocide, als die van de kernoorlog zal dit niet ontaarden.

Die diabolisering is wellicht het gevolg van verschijnselen welke zijn opgetreden bij de communistische revolutie in China, maar Mao Tse Toeng heeft, meen ik, tegen de schrijver Edgar Snow eens gezegd dat een revolutie nu eenmaal geen banket is. En zwemt niet onze eigen goede democratie in het bloed van de guillotine der Franse Revolutie? De tijd verandert echter en zo zou ook een, misschien strakke, communistische overheersing b.v. door China op den duur losser worden. Men dient te bedenken dat b.v. Joegoslavie ook een slechte tijd heeft gekend, maar nu is het een land waar het aangenaam is, de vakantie door te brengen. En laat nu zo'n Chinese of Russische periode een generatie duren, dit duidt men niet aan met het adjectief absurd.

De stroom der historie heeft breukpunten meegemaakt, als het ontstaan der logica, de geboorte van Christus, de uitvinding van de boekdrukkunst, de Franse Revolutie enz. en het laatste is de calamiteit van Hiroshima.

In 1945 is een geheel nieuw tijdperk begonnen met geheel nieuwe begrippen. Een adagium als het "Si vis pacem..." heeft duizenden jaren gegolden, maar sedertdien niet meer. Het produceren en opslaan van kernwapens mag men niet meer aanduiden met het woord "bewapening". "Evenwicht in de bewapening" is een begrip van vóór het jaar "Nul" (is 1945: Gunther Anders).

Alle breukpunten in de historie hebben geleid tot diep ingrijpende herwaarderingen en daarvoor staat de mens, hoe onvoorstelbaar ook, nu weer. Zo'n algemene herwaardering is, dat het conflict domweg niet meer met geweld is op te lossen. Men kan enkel nog achtergronden en oorzaken bestuderen, moet het leren uitpraten, en voorts de tijd laten werken.

Hieraan ligt een andere herwaardering ten grondslag nl. dat, geconfronteerd met een kernoorlog, neen de mogelijkheid van een kernoorlog, vrijheid, principes, welvaart, een samenleving, waarin men zich gelukkig voelt enz. verbleken en dat, naar des pacifisten overtuiging, op zuiver rationele gronden.

Algemeen Nederlands Verbond

Neo-koloniseren is weinig rooskleurig

Het Algemeen Nederlands Verbond, bij insiders beter bekend als het Verbond voor Voortgezette Kolonisatie, heeft op de Antillen altijd een zeer merkwaardig bestaan geleid. Twintig jaar geleden werden in de groep van opkomende antilliaanse ambtenaren veel leden aangeworven, omdat men in die tijd meende dat het lidmaatschap van het A.N.V. een positieve invloed zou uitoefenen op de ambtelijke carriére, een gedachtegang die uiteraard door het A.N.V. nooit werd bestreden. Bij het uitsterven van deze kronkel en het gelijktijdig afdalende aantal leden, werden de aktiviteiten van het A.N.V. beperkt tot het uitreiken van prijzen aan de beste leerlingen in de nederlandse taal, en het organiseren van Sinterklaas feesten, hierbij een micro-uitvoering gevend aan haar doelstelling: het verbreiden van de Nederlandse Kultuur in den vreemde (Antillen).

Voor dit nauwelijks verkapte kolonialisme is gelukkig het einde in zicht, want in het jaarverslag 1965 lezen wij: "De situatie bij de afdelingen van het A.N.V. in de Nederlandse Antillen is niet rooskleurig. De afdelingen hadden te kampen met moeilijkheden bij de vervulling van bestuursvakatures. De zo nodige kontakten tussen hoofdbestuur en afdelingsbesturen ondervonden hiervan een weerslag. Op 2 december had hierover op het verbondskantoor een bespreking plaats met de heer J. Droog, ondervoorzitter van de afdeling Curacao, die tijdelijk in Nederland vertoeft".

Het geeft de burger warempel nog moed en zelfs de heer Droog vermomd als Sinterklaas kan hieraan geen afbreuk doen!

◆

Als men kernwapens bezit, ze in voorraad heeft en er mee boven de aarde vliegt,

—kunnen er ongelukken gebeuren (Palomares in Spanje);

—kan gebruik het gevolg zijn van een misverstand (vandaar hot-line);

—kunnen onverantwoordelijke lieden er heer en meester over worden (Goldwater?);

—kan gebruik een laatste redmiddel zijn uit een benarde positie (er zijn reeds atoomkanonnen aanwezig in Vietnam);

—kan gebruik door binnenlandse politieke druk worden afgedwongen (Nixon heeft reeds gepleit voor gebruik van a-bommen in Vietnam!);

om maar enige mogelijkheden te noemen.

Indien men dit alles overweegt, zo zal de pacifist zich afvragen, **wie is er dan eigenlijk realist en wie utopist?**

Voor de pacifist is het zaak dat de mensheid zichzelf niet maakt tot martelaar van ideeën, gevoelens en waarden die cultuur- en tijdgebonden zijn. En in een schatting van de kans, dat dit wel gebeurt, zit, dacht ik, het diepe verschil van mening met de "realist".

W. G. Boerboom.

◆

SLECHTE VERLIEZERS...

OF WELDOENERS?

De Ver. Staten hebben altijd al behoefte gehad aan een goed geweten. Het morele gelijk moet altijd aan hun zijde zijn (God is het uiteraard sowieso). Vooral nu zij bezig zijn met militair geweld heel Z.O. Azie de Pax Americana op te leggen, de free enterprise economie, Amerikaanse instituties en politiek systeem. Het zijn monniken met een ongekende zendingsijver die zich gedekt willen weten door een Goddelijk Mandaat, een Manifest Destiny. De greep naar schertsfiguren als Ky, Batista, Jimenez en Tsjan Kai Sjek als rechtvaardiging is tekenend voor de zwakke basis waarop dit mandaat gevestigd is. Dit alles is erg genoeg, maar is blijkbaar niet alles. Het kan veel erger worden.

In zijn boek "Challenge to Affluence", stelt de auteur, Gunnar Myrdal, een zweeds econoom van internationaal formaat, n.l. dat N.Amerika een goedig en genereus land is **als het haar goed gaat.** Maar men hoede zich voor een zwak en gefrustreerd Amerika. **Het is een slechte verliezer!**

Als het in staat is zijn macht ten toon te spreiden, zal het "weldoende" over de wereld rondgaan.

Is Amerika echter machteloos, raakt het gefrustreerd, dan gaat het irrationeel handelen (verhindering van de toetreding van Comm. China tot de V.N., embargo op strategische goederen naar Communistische landen).

Momenteel verkeren de V.S. weer in deze kritieke geestestoestand door de economische stagnatie, de werkloosheid en armoede (vooral in de Zuidelijke Staten), het rassenprobleem enz.

Wat zullen de verdere Internationale gevolgen hiervan zijn???

◆

RUMBO DI MUNDO POBER

Na e momentu aki por wordu bisá en general ku mundu ta partí den dos kampo: paisnan riku i paisnan pober. Serka e delaster grupo aki ta pertenesé e paisnan di e kontinentenan Asia, Afrika i Latinoamerika.

Kausa di e diferensha den rikesa i desarojo ta e echo ku majoría di e bloke promé menshoná a kolonisá i ta kolonisando e paisnan pober. Un aspekto general di kolonisashon ta dominashon total di resursonan ekonomiko. Apesar ku kasi tur e paisnan sub-desarojá tin independensia politika (no hentera-mente tampoko), e dominashon ekonomiko a sigi eksisti of a wordu tumá over door di Merka. Riba e eksplotashon aki Europa oksidental i Merka a desaroja nan industria i por a logra un nivel di bida enormemente haltu. E paisnan subdesarojá en kambio kada dia ta birando mas pober, espesialmente a konsekwensha di e presionan abao ku nan ta hanja pa nan materia prima i door di presionan haltu ku nan mester paga pa produktonan di Europa Oksidental i Estados Unidos di Merka.

Esaki ta pusibel komo e resursonan ta den man di empresanan stranhero manera Standard Oil, Shell, Alcoa, Anaconda, Union Minére, etc. etc. Impuestonan eskandalosamente haltu di E.E.G. i E.U. ta stroba eksportashon di e paisnan pober.

Varios biaha nan ta risibi "ayudo" finansiero pa paga nan debenan na estranheria, pa kual nan mester duna mas konseshon i asina sink mas hundu den miseria.

Komprendible ku ta solamente personanan ku por asegurá kontinuashon di e eksplotashon por bini na poder den e teranan pober: Ky, Tsjang Kai Tsjek, Balaguer, Onganía, etc. etc. Oposishon ta wordu klasifiká komo komunismo i ta wordu eliminá si ta nesesario: Guatemala, Mozambique, Sto Domingo, Vietnam. Esaki ta sosodé den nomber di demokrasía.

Pa Europa Oksidental i Merka demokrasía kier meen kapitalismo. Analisando e idea aki di demokrasia (pues kapitalismo) den e paisnan pober nos ta jega na e sigiente balansa:

miljones di hende sin trabao, miljones muriende di hamber, sufriendo di tur klase di malesa, miljones sin tratamentu mediko, sin edukashon.

Miles i miles di hende ku ta wordu oprimí, torturá i matá pa motibu ku nan ta "komunista". (Trujillo so a mata mas o menos 500.000 hende!)

Merka ta spesialisá den ajudo militar pa defendé "demokrasía", kontra "agresion di komunismo". Konklushon ta, ku demokrasía no ta sirbi pa e teranan aki. Pa nan demokrasia tin otro kontenido: trabao, pan, kas, edukashon, tratamentu mediko. I komo ku e sistema kapitalista no por a duna e posibilidadnan aki, nan lo tuma nan refugio den un sistema ku si por garantisá nan esaki: sosialismo. I si ta nesesario asta ku violensia. Violensia o revolushon hopi bes ta inevitable: Mexico, Cuba, Sto Domingo, Vietnam, Hungaria.

Hopi hende ta puntra: pakiko no via evolushon? Esei ta impusibel komo ku e miseria, e diferensha entre riku i pober ta muchu grandi pa warda hopi tempu.

Otro miedu ta: sosialismo radikal ta kita sierto libertad, por ehempel libertad di prensa. Puntra e miljones ku ta sufriendo i nan lo bisa: nunka nos a konosé e libertad ey i loke nos kier ta e derecho di biba komo un ser humano; esei nos lo bringa pé, i nada lo por stop nos lucha.

Otro prekupashon ta ku sosialismo lo trese un otro poder imperialista: e Ruso of e Chinés. Pero ki infantil e pensamentu aki ta. Fidel por ehempel no a skop e merikanonan afor pa introdusí Rusonan den nan lugar. Nan ajudo ta bienvenido si, pero esei so tambe.

I den e sentido aki mundu pober lo buska solushon pa su miseria. Industrianan lo wordu nashonalisá, presionan di materia prima stabilisá, ekonomia lo wordu diversifiká.

Pues lo mester bini un planifikashon reglá hen-teramente pa gobiernu. E desarojo revolushonario aki no por wordu pará; e por, i e ta wordu strobá awor aki, na promé lugar door di E. Unidos. Sigur, bomnan di napalm por mata hende, pero no e espiritu di un pueblo ku ta hechu pa revolushon.

◆

Staaltjes over een Staking

Het is natuurlijk heel ongebruikelijk om in een hoofdartikel op de voorpagina van een dagblad kommentaar te leveren op headline gebeurtenissen, omdat deze ruimte nu eenmaal over de gehele wereld gereserveerd wordt voor de presentatie van feiten. Er zullen weinig journalisten en lezers gevonden kunnen worden, die deze algemene regel zouden willen veranderen, vooral omdat deze regel erg in verband staat met objektieve voorlichting.

De Beurs- en Nieuwsberichten heeft op 14 november j.l. gemeend plotseling een uitzondering op bovengenoemde regel te moeten maken en de tekst van het hoofdartikel op deze dag te moeten gebruiken om kommentaar te leveren op de staking van de A.L.M. piloten. In het geval van de Beurs kan men dit feit niet alleen toeschrijven aan de amateuristische journalistiek die in dit dagblad bedreven wordt en die zoiets mogelijk maakt. Vanaf het moment dat de meerderheid van de aandelen van dit dagblad in het bezit waren gekomen van notoire leden van de Demokratische Partij is de pressie van politieke zijde op de redaktie begonnen. Hoofdredakteurs moesten het veld ruimen om vervangen te worden door nieuwe, die meteen gebonden werden aan de meest strakke kontrakten. En de laatste jaren is het zover gekomen dat de produkten van D.P.-propagandisten

zonder meer door de hoofdredakteur aanvaard moeten worden. Kortom, de D.P.-politiek heeft zich niet kunnen vermommen achter het dagblad en verschijnt thans zonder terughoudendheid. De ontwikkeling van dagblad naar politiek blaadje schijnt niet tegen te houden te zijn geweest en met het hoofdartikel-kommentaar over de staking van de piloten zijn zelfs de laatste resten van de dagbladallures van de Beurs verdwenen om plaats te maken voor ordinair geschrijf.

Het kommentaar, als hoofdartikel, over de stakende piloten was daarenboven van een dermate laag gehalte, dat het geheel bepaald komische aspekten bevatte. Anders gesteld: men kan blijkbaar zo laag-bij-de-grond schrijven dat men komisch wordt.

Om U een idee te geven van dit artikel —wij kunnen onze pagina's niet blootstellen aan deze regels— hebben wij dit artikel geanalyseerd en hieronder willen wij U een overzicht geven van de adjektieven die de stakingsaktie en de piloten kregen toegevoegd:

STAKINGS AKTIE: tegen alle regels van een geordende rechtstaat/beneden het peil van schooljongens, die hun klasse-onderwijzer om bepaalde redenen willen provoceren/onverantwoord/bizonder laakbaar en onverantwoord/absurd/op het terrein van schooljongens uit de lagere klassen/incorrecte en uitermate onverantwoordelijke houding/bizonder laakbaar/geen eerbied voor het recht/uiterst onverantwoordelijke, schooljongensachtige optreden/belachelijk en absurd/rariteiten/al even onbegrijpelijk/walgelijk en bizonder kwalijke en ernstige zaak/treurig genoeg/onduldbare toestand/volkomen nonsens/deze laakbare actie/drijfveer is meer geld/allemaal dieptreurig, doch helaas waar/onverantwoordelijk gedoe/onverantwoordelijk en onrechtmatig.

DE PILOTEN: geen enkele verantwoordelijkheid te kunnen dragen/schooljongens/in zijn bol geslagen/ongeschikt voor zijn verantwoordelijke functie/handjevol piloten/geen enkel besef van de draagwijdte van hun handelswijze/vinden zichzelf heel flinke mannen/niet meer dan schooljongens van het vervelende soort/liepen te lachen en op onbezorgde wijze grapjes te maken, zogenaamd om in noodgevallen hun plicht te doen/onverantwoordelijkheden/grapjes uithalende en dure "schooljongens" spelende stakende vliegers/deze onbezorgde, grappende piloten/in hun ware gedaante voor te stellen/hebben het vliegersuniform van veel tot nu toe geldend aanzien beroofd/raddraaiers/vervelende schooljongens zonder enig verantwoordelijkheidsbesef.

De redakteur van de Beurs meende dit produkt zelf te moeten waarderen, als een "scherp en niet mis te verstaan commentaar".

Wij willen het verder aan de lezers overlaten!

een synthese?

toeristenimport en kapitaalexport

Uit de toelichting die Bikker tijdens zijn verblijf in Nederland gaf op de toeristische perspectieven van het Caribische Rijksdeel is het ons bekend geworden dat de Nederl. Antillen het grootse plan hebben opgevat nu ook vakantie-gangers uit West Europa te gaan werven. Een loffelijk streven! Dit hoopt men te kunnen realiseren door een verlaging van zowel de vliegtarieven als de prijzen van nieuwe hotels.

De KLM heeft hiertoe reeds overleg gepleegd met Hazelegers Hotel inc. te Ede en inmiddels zijn reeds 24 kamers van het Flamboyant Beach Hotel op Curacao door de KLM voor een heel jaar afgehuurd.

Zoals gezegd, een loffelijk streven en de resultaten zullen op korte termijn manifest worden in de portemonnees van zowel de KLM als van Hazeleger inc.

Daar echter het toerisme, of het zich nu concentreert op Noordamerikanen of Nederlanders, geen merkbare verlichting zal brengen in de heersende werkloosheid en ondervoeding en wij aannemen dat onze ex-Statenvoorzitter iets méér belangstelling heeft voor de groep die door de werkloosheid getroffen wordt dan voor de portemonnees van de bogenoemde maatschappijen willen wij hem het volgende voorstel doen voor zijn eerstvolgende persconferentie.

Het is bekend dat een enorme kapitaalstroom jaarlijks onze eilanden verlaat om elders belegd te worden en andere economieën te stimuleren. Deze bedragen omvatten zowel de winsten van Shell, Levensverzekeringsmaatschappijen enz. als spaargelden van Antilliaanse industriele en kleinere kapitaalbezitters.

Kortom deze bedragen, die via een efficënt kredietsysteem ter beschikking zouden moeten komen van de huidige en toekomstige Antilliaanse grote én kleine ondernemers, verdwijnen naar het buitenland. I.p.v. gebruikt te worden ter financiering van de noodzakelijke industrialisatie op de Antillen zélf (waar nota bene deze gelden verdiend zijn) om aldus de werkloosheid op te heffen, worden deze bedragen ter beschikking gesteld van het buitenland. Indien nu deze kapitaalexport zodanig aan banden wordt gelegd dat het buitenland slechts op **indirekte** wijze de beschikking hierover krijgt, zou dit een geweldige stap in de goede richting zijn terwijl geen enkele betrokken partij schade wordt toegebracht. Men zou hierbij het exporteren van winsten of kapitaal in het algemeen moeten **koppelen aan het bevorderen van het toerisme,** in die zin dat kapitaalexport slechts mogelijk is via een reisbureau in het buitenland. De betrokken bedragen worden m.b.v. het reisbureau omgezet in reizen op de Antillen.

Heel simpel kan men het zich zó voorstellen dat reisbureau's in het buitenland reischeques verkopen die op de Antillen tegen Antilliaanse guldens omgezet kunnen worden. De aldus door het reisbureau ontvangen gelden worden overgemaakt aan de bankier aan wie de kapitaalexporteur zijn geld oorspronkelijk wilde overmaken.

De voordelen die deze methode biedt zijn evident.

— In de allereerste plaats blijven de bedragen die nu nog naar het buitenland verdwijnen, op de Antillen en kunnen gebruikt worden bij het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen voor de werklozen. De winsten die op de Antillen verdiend zijn en de spaargelden van de hogere inkomensgroepen komen op deze wijze ten goede aan de gemeenschap die deze heeft helpen verdienen, zoals het hoort en waar ieder land die zichzelf respecteert ook voor zorgt.

— In de tweede plaats zal het aantal toeristen uit het buitenland enorm toenemen. De betrokken bedrijven (BPM, Fatum enz) zullen er ten zeerste bij gebaat zijn nauwe kontakten te onderhouden met de reisbureau's en deze stimuleren om via geweldige reclame-campagnes het aantal toeristen zo hoog mogelijk op te voeren. De door hen begeerde bedragen zijn immers afhankelijk van de aktiviteiten van de reisbureau's.

— Ten derde zullen de bedragen die op de Antillen door de toeristen uitgegeven worden sterk toenemen zodat alle zaken die het van het toerisme moeten hebben hun omzetten snel zullen zien stijgen.

De indirekte (multiplier)effekten van deze vergrote uitgaven en verminderde kapitaalexport zullen het nationaal inkomen de nodige impulsen geven en onze economie zeer zeker ten goede komen. Dit zal het nu nog pessimistische toekomstbeeld in een iets optimistischer doen veranderen.

Uiteraard zullen ook de winsten van de toerishandel niet geëxporteerd mogen worden. Deze handelaars moeten integendeel via allerlei lokmiddelen (overheidsgaranties, investeringsaftrek e.d.) gestimuleerd worden om in nieuwe werkgelegenheidscheppende Antilliaanse bedrijven te investeren of deel te nemen. Immers slechts dan zullen de geblokkeerde kapitalen de werkloze bevolking in staat stellen een menswaardiger bestaan te leiden.

In de huidige economische toestand van de Antillen lijkt ons een noodwet die de export van winsten op de hier behandelde wijze zou beperken, volkomen verantwoord.

Terwijl geen van de partijen van deze methode schade ondervinden, worden zowel de grote bedrijven als de handel in de gelegenheid gesteld hun sociale funktie ten volle uit te oefenen.

Nóg grotere winsten en omzetten worden aldus gecombineerd met het op direkte wijze stimuleren van de werkgelegenheid. Wat het eenzijdig stimuleren van het toerisme op indirekte én nauwelijks merkbare wijze doet. De hier beschreven indirekte kapitaal-export zal de funktie van de winst volledig tot haar recht laten komen. n.l.

Het financieren van de uitbreiding van het produktieapparaat teneinde de toenemende bevolking een plaats in het produktie-proces te verzekeren, zodat iedereen de mogelijkheid bezit om een inkomen te verdienen en zijn gezin te onderhouden.

Wij zouden bijzonder trots zijn op dhr Bikker of één van onze andere "demokratische" ministers, indien bij een volgende perskonferentie zou blijken dat zij hun taak zodanig interpreteren en uitoefen dat hun bezorgdheid om de hele gemeenschap, en in het bijzonder om de minder draagkrachtigen, duidelijker naar voren komt dan die voor de portemonnees van de KLM en Hazeleger (alleen.)

M.J.C.

STATUUT SYMBOLIEK

Ieder jaar opnieuw biedt 15 december de gelegenheid aan alle rijks- en andere landgenoten om het verband van het Rijk te lichten. De Regeringen van de drie landen maken er dan snel gebruik van om allerlei zalvende woorden over de hechtingen te smeren in een niet aflatende hoop dat de driedubbele snede het volgend jaar toch nog wat zal zijn aangegroeid. Het klinkt dan allemaal zo in de trant van: "De verbondenheid in één Koninkrijk is in het afgelopen jaar weer hechter geworden"; "De banden zijn weer verstevigd geworden en het samengaan heeft nooit knellende punten gehad"; "De éénheid is verder gaaf uitgegroeid" enz. enz. Een buitenstaander zal, na dit 12 jaar lang aanhoord te hebben, onwillekeurig opmerken dat hier toch sprake moet zijn van een ongeneeslijke wond en tergelijkertijd willen konkluderen dat de kwakzalvers een verregaande optimisme weten te behouden.

Enfin, in Nederland vlaggen de rijksgebouwen op deze dag en vraagt iedereen zich af waarom. In de Antillen wordt op deze dag niet gewerkt. De viering van het Statuut voor de Stilstand heeft dan ook een zeer bizondere symbolische betekenis gekregen. Voor de Nederlanders is dit Statuut slechts in de groep van de Regering een feit dat herdacht moet worden, want deze overeenkomst vormde een niet onhandige zet in de kolonisatiepoltiek; vandaar de wapperende rijksgebouwen. In de Antillen staat alles stil op deze dag, niet alleen de Regering maar iedereen, waarmee de Stilstand die het Statuut heeft gebracht op een onverbeterlijke wijze gesymboliseerd wordt.

Van deze plaats wensen wij slechts dat deze feestviering op dezelfde wijze zal worden voortgezet zolang het Statuut voor de Stilstand blijft bestaan. De symboliek mag niet verloren gaan.

Uit het regeringsprogramma

Het regeringsprogramma van het "nieuwe" kabinet van de Antillen —de vierde regering Jonckheer— heeft nauwelijks aandacht getrokken, en eigenlijk ten onrechte. Dit werkstuk van 8 pagina's is weliswaar doortrokken van algemeenheden die heerlijk niets zeggen en alles suggereren, maar bepaalde onderdelen waren beslist de moeite waard om er even bij stil te staan. Naast de gebruikelijke cliché's kon men n.l. de volgende passage aantreffen:

> "Teneinde ook buiten het Koninkrijk der Nederlanden elke twijfel omtrent de staatkundige positie van de Nederlandse Antillen uit te sluiten dient aan de zelfstandige status van ons land in het buitenland meer relief te worden gegeven. Om hiertoe te geraken zal in overleg met Nederland en Suriname gezocht dienen te te worden naar een vorm, waarin dit streven het best uitvoerbaar zal zijn. Mocht als gevolg van dit overleg wijziging van het Statuut noodzakelijk zijn, dan zal zulks niet dan met volledige inachtneming van de voor wijziging daarvan in het Statuut neergelegde grondbeginselen plaatsvinden".

De eerste konklusie die men hieruit kan trekken, moet wel het feit zijn dat men eindelijk in regeringskringen ook bekend begint te raken met de "twijfel omtrent de staatkundige positie van de Nederlandse Antillen" in het buitenland. Het is natuurlijk wel zo, dat zowel in het buitenland als ook in het antilliaanse binnenland voldoende twijfelaars t.a.v. de staatkundige positie rond lopen, om niet te spreken over diegenen, zoals wij, die er pertinent zeker van zijn dat de Antillen in staatkundig opzicht onzelfstandig zijn en dat juist het bestaande Statuut alle twijfel hieromtrent uitsluit. Toch moet men de regering dankbaar zijn, dat zij ná 12 jaar tenminste de twijfelaars in het oog heeft gekregen. Het ontdekken van degenen die niet meer twijfelen zal dan ook niet lang meer duren.

Meer dan signaleren doet de regering echter niet, want zij biedt geen spoor van een oplossing aan. Wel meent zij dat in overleg met Nederland en Suriname iets gevonden zal worden, om, zoals dat heet, meer relief te geven aan onze status in het buitenland. Een vagere bewoording is moeilijk denkbaar! Het krampachtig vasthouden aan het Statuut zal hieraan dan ook niet vreemd zijn, want juist het Statuut belet tenenemale de verdere staatkundige ontwikkeling van de Antillen.

In dit verband is het goed te wijzen op het bezoek dat de minister-president aan Barbados heeft gebracht om daar de onafhankelijksviering mee te maken. Vormde deze bijwoning een poging om het relief van onze status in het buitenland te veranderen? Wij kunnen het moeilijk geloven, want de minister-president vertegenwoordigde de Koninkrijksregering, en dit zal hoogstens de oude image kunnen versterken.

Hoe dan ook, het daget! En dit is een (klein) winstje.

Eerste Curacaose Radiateuren Fabriek

een import-vervangende industrie die bewezen heeft dat:

* het nationale produkt in kwalitatief opzicht elke vergelijking kan weerstaan
* de konsument altijd minder zal betalen
* de betalingsbalans door deviezenbesparing gunstig beinvloed wordt.

Antilliaanse Metalen Meubelfabriek N.V.

VOOR AL UW STALEN MEUBELEN

SEROELORAWEG 107 B. CURACAO N.A.

Kwaliteit artikelen

Ziehier de 3 pilaren waar onze zaak op rust!

Eerste klas service

BOEKHANDEL SALAS CURACAO-N.A.

Prettige bediening

Doe Uw inkopen bij ons en U zult altijd tevreden zijn!

Bloemen voor elke gelegenheid:

Ruikers, Bruids - bouquetten

Corsages, Graftakken en -kransen

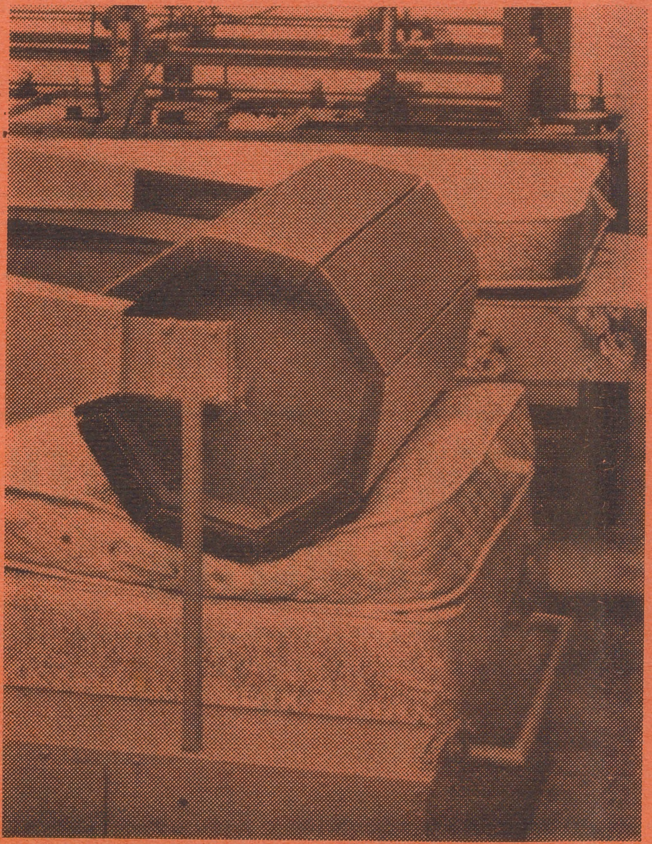

Bloemenwinkel El Encanto

Gediplomeerde Bloemisten

PIETERMAAI No. 10 TEL: 12789

TEL: Na werktijden en op feestdagen: 24460

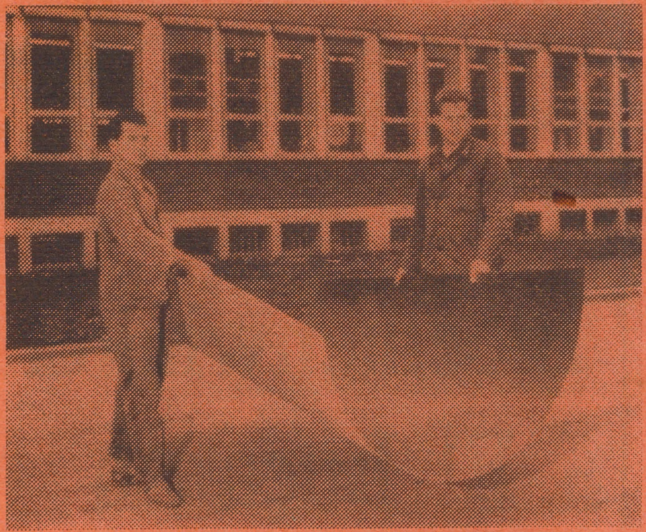

MATRASSENFABRIEK SUFFISANT N.V.

CURACAO.

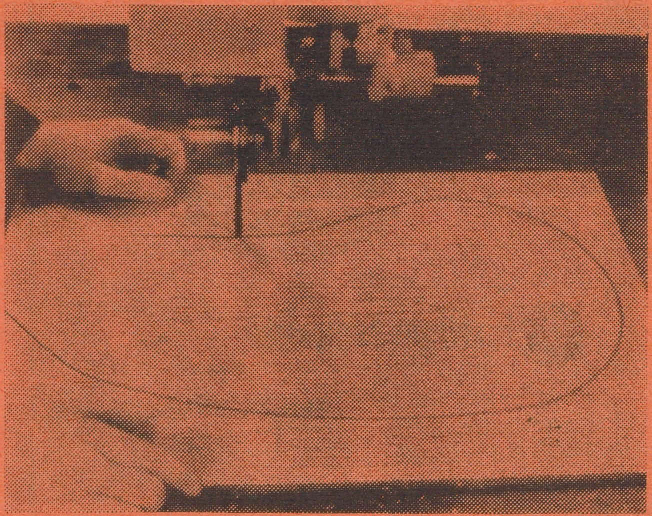
Een kijkje in de Antilliaanse Matrassenfabriek.

de Antilliaanse Matrassenfabriek

uw meubelindustrie

met L I M A I C A
onbeperkte mogelijkheden
voor de inrichting van
uw woning.